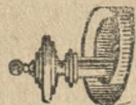
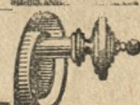

OPIEKUN KATOLICKI

N° 20.

dawniej „Gazeta Górnośląska.”

Rok XIV.

Bytom (Beuthen O./S.) dn. 12 marca 1887.

„Opiekun Katolicki” wychodzi co środę i sobotę. Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara. Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego” w Bytomiu (Beuthen O./S.) Dyngosstrasse 27. Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętego miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wroclawiu Rudolf Mosse oraz Haasenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frendler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & Co. — W Paryżu i na całą Francją A. Sławiński Paris, Rue Véseléy Nr. 3. Rękopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom dn. 11 marca.

Liezbny stósunek stronnictw w sejmie pruskim.

Katolicy niemieccy	100	jednego więcej niż 1884
Katolicy polscy	13	— 2 mniej niż 1884
Konserwatyści	81	— 5 więcej niż 1884
Partya cesarstwa	36	— 3 więcej niż 1884
Nacyonalni lib. r.	101	— 50 więcej niż 1884
Wolnomyślni	35	— 30 mniej niż 1884
Alzaci protestujący	15	
Welfowie	4	— 7 mniej niż 1884
Duńczycy	1	
Socjaliści	11	— 13 mniej niż 1884
	397	

Rząd ma dwojaką większość: konserwatystów z nacyonalno-liberałami i konserwatystów z katolikami.

Zakwestyowanie wyborów.

Jedynie parlamentowi niemieckiemu przysługuje na mocy konstytucyi prawo zbadania legitymacyi posłów do parlamentu wybranych. W myśl § 4 regulaminu powinny przeciw wyborowi postać w przeciągu dziesięciu dni po otwarciu parlamentu zostać nadesłane; a protest przeciw wybraniu posła przy ściślejszych wyborach należy przesłać do parlamentu w przeciągu dziesięciu dni po ogłoszeniu wyboru.

Pocziwy młynarz,

czyli

kto pod kim dołki kopie, sam w nie wpada.

OBRAZEK LUDOWY W 3 AKTACH.

NAPISAŁ

PIOTR KOŁODZIEJ

z Siemianowie.

(Ciąg dalszy).

Malinowski.

W dzisiejszych czasach młodzież bardzo zepsuta, jak to chłopaki, gdy wyjdzie ze szkoły i zacznie pracować, już musi być zygarek z lańcuszkiem, cygaro z tych lepszych, więcej ucieszcza do knajpy niżeli do kościoła, a zarobkiem na pół dzieli się z biednymi rodzicami, resztę na hulankę z kamratami. Wierzaj mi Antosiu, że dawniej na wsi nie znali bilardu, lub bawarskiego, a dzisiaj! znam wioskę, która posiada 350 mieszkańców, a posiada aż dwa bilardy. Potem ludzie skarżą się na złe czasy.

Kmiotek.

Oj! panie pułkowniku prawda, że się w naszych czasach źle dzieje.

Malinowski (bierze szklanke)

Pij Andrzej! na stare czasy, bo były lepsze jak teraz.

Kmiotek.

Dawniej było więcej miłości i bogobojności między ludźmi. Ale, ale jabym słuchał pana pułkownika i do wieczora, a Andrzej z Agatą będą na mnie czekali,

Protest powinien być uzasadniony, poparty dowodami. Gdyby po upływie terminu, w którym protest ma być przesłany do parlamentu, nowe nadesłano dowody celem unieważnienia wyboru, to ich podług dotychczasowej praktyki parlament nie uwzględni, ale natomiast uwzględni nowe dowody na poparcie twierdzeń, które przesłano do parlamentu w terminie przepisany.

Parlament unieważniał dotychczas zwykle wybory, jeżeli udowodniono w proteście, że przy wyborach:

1. wywierali nacisk urzędnicy — publicznie albo w poufnych okólnikach;
2. wyżsi urzędnicy wywierali wpływ na urzędników niższych;
3. urzędnicy policyjni grozili bezpośrednio lub pośrednio;
4. żandarmi, policyanci, woźni powiatowi rozszerzali kartki wyborcze;
5. zabierały władze kartki lub odezwy wyborcze, albo przeszkadzały w rozpowszechnieniu kartek i odezw wyborczych;
6. groźbami lub obietnicami ze strony policyji nakłaniano restauratorów, aby u siebie nie pozwolili stronnictwu opozycyjnemu odprawiać zebrań politycznych;
7. na zebraniach gmin przełożeni komuny mieli mowy wyborcze;
8. odmawiano wystawienia poświadczenia na to, że w czasie przepisany zebrań politycznych zameldowanem zostało, albo też wbrew prawu nie pozwolono na takie zebranie lub wbrew przepisom prawnym je rozwiązano;

Malinowski.

Gdy przyjdiesz do miasta, donieś mi jak się młynarzowi będzie powodzić.

Kmiotek.

Z chęcią (wstaje) A teraz składam serdeczne podziękowanie, za wysłuchanie mojej prośby, i za darowanie młynarzowi procentu za cały rok. Niech to Pan Bóg stokrotnie nagrodzi. Do widzenia!

Malinowski i Józefa (razem)

Do widzenia!

Józefa.

Zdaje mi się, że ten Kmiotek, nie nosi głowy od parady?

Malinowski.

Oj Józiu! już nie raz miałem sposobność poznać, że pod taką suknią wieśniaczka jest mądrość, że nie który uczone, musiałby podać rękę takiemu wieśniakowi i powiedzieć: bracie! przewyższyłeś mnie!

SCENA 5.

(Ci sami) Szwindelmann (za sceną słycać psa szczekanie)

Szwindelmann (krzyczy)

Ratujcie! kto słyszy, ratujcie!

Malinowski (idzie za scenę)

Dla Boga co się stało? (wychodzi za scenę, wola)

Nero na stronę.

Szwindelmann (za sceną krzyczy)

Nero, Neronku daj pokój, ja tobie nic niewinien.

(wchodzi z Malinowskim)

Malinowski (do Józefy)

Przecież nasz pies spokojny, i żadnego jeszcze nie ukąsił.

9. chlebodawcy groźbą, lub przymusem zniewalali swych robotników do głosowania wbrew, ich przekonaniu;

10. w czasie aktu wyborczego członkowie zarządu wyborczego pozwolili sobie agitacyji wyborczych przez rozdawanie kartek wyborczych, przez występowanie z mowami itp.;

11. do zarządu wyborczego (na przewodniczącego, protokulistę, ławników) wybrano urzędników bezpośrednich, (król. urzędników leśnych, komorników sądowych, lekarzy powiatowych);

12. nie wybrano protokulisty przy akcie wyborczym;

13. przewodniczący przy akcie wyborczym nie zobowiązał członków zarządu wyborczego;

14. nie było choćby chwilowo przy akcie wyborczym przynajmniej trzech członków zarządu wyborczego;

15. otwierano kartki wyborcze;

16. przyjmowano kartki na mocy uchwały zarządu wyborczego;

17. protokulista nie naznaczył w liście wyborczej, kto z wyborców głosował;

18. w czasie sprawozdania rezultatu wyborczego publiczność wykluczono;

19. unieważniono nieprawnie kartki wyborcze, np. dla tego, że były pisane po polsku, albo zawierały nazwisko napisane w miejsce przekreślonego itp.;

20. zniszczono lub zmieniono kartki, które były w urnie wyborczej.

„Kur. P.”

Szwindelmann (trzęsie się od strachu.)

Może mu się zachciało mojego noga. Ja myślałem że mój noga z wszystkim i z butem urwie, ale sobie tylko kawałek portek przywłaszczył (pokazuje potargane portki.)

Józefa.

Dziwno mi, że nasz Nero pana nie cierpi, może pan masz nie czyste sumienie.

Szwindelmann.

Boże zachowaj! ja każdy tydzień idę do kąpielów, moje sumienie bieląc jak kreda.

Józefa.

Nie mówię o sumieniu białem, tylko o sumieniu czystem, czyli raczej sercu.

Szwindelmann.

Moje serce czyste jak złoto, ja każdemu życzę szczęścia i dobrego powodzenia. A na przeświadczenie, żeby dopomóż dobremu człokowi, jakim jest Andrzej Stachoń młynarz z Doliny, daję wielmożnemu państwu osiem tysięcy marek za hypotekę jego. A więc 2 tysiące marek ustępnego.

Malinowski.

Nie mam potrzeby hypoteki sprzedawać, pieniądze odebrałbym i leżałyby bez procentu, za jaki czas, miałbym jeszcze szkodę.

Szwindelmann.

Przepraszam wielmożnego państwa, mogę radą służyć. Na pierwszego maja będzie w sądzie ten piękny kamienica, który stoi w rynku na subhaście sprzedawany, można tanio kupić.

Malinowski.

Nie mam zamiaru domu kupować. A z resztą kamienica o której pan mówisz, przyjdzie bardzo w wysoką cenę.

Do naszych gospodyń!

To samo odnosi się i do produkcji pierza. Kto chce, aby mu kaczki dobrze się pasły i jaja niosły, nie powinien ich często skubać. Skubanie bowiem pierza wpływa na mięso ptaka bardzo szkodliwie. Przy 15 gramach obskubanego pierza, traci ptak 1 kilo mięsa i tłuszczu. Dla tego też, jeżeli zabijemy nieskubane gęsi, otrzymamy o wiele więcej mięsa i tłuszczu, aniżeli od skubanych. Nadto nie należy skubać tych egzemplarzy, które do rozplodu są przeznaczone, albowiem w takim razie otrzymujemy młode o wiele mniejsze niż od nieskubanych. Po skubaniu trzeba ptaki dobrze żywić, aby utratę piór nowym porostem jak najprędzej zastąpić; nadto dobrze żywione kaczki i gęsi ładniejsze i lepsze dają pierze.

Kury zwykłe a zagraniczne.

Niektórzy chodowcy utrzymują, że kury zwykłe są najlepsze, niosą bowiem bardzo smaczne jaja, których żółtko jest o wiele żółciejsze, niż kur zagranicznych. Nadto nie podlegają tak bardzo różnym chorobom i złym nałogom, jak kury ras obcych.

Twierdzenie to jest z jednej strony słuszne, t. j. że kura zwyczajna jest dobrą a nawet najlepszą dla gospodarstwa mniejszego: niesie i wyśiaduje doskonale, na zmiany powietrza dosyć obojętna i w żywieniu niewybredna. Z tego jednak nie wpływa, aby kury zagraniczne nic nie warty, i owszem, przewyższają one swemi zaletami o wiele kury zwykłe, ale do tego potrzeba pewnych warunków, a mianowicie:

Najpierw chodowcy wiedzieć powinni, że nie rasa szlachetna, ale należyte teje karmienie korzystać przynosi.

Aby się o tym przekonać, zwróćmy uwagę na organ drobiu, tworzący jaja, którym jest jajnik.

Jajnik ten, w kształcie winogrona, składa się z 600 do 800 małych komórek, które należyce rozwinięte tyleż jaj wydać mogą; a ponieważ komórki te ani się nie odnawiają, ani ich nie przybywa, zatem i kura tyle tylko jaj przez całe swe życie znieść może.

Jajko składa się z białka, żółtko zaś niczem innym nie jest jak białkiem, ale tłuszczykiem i żółto zafarbowanem. Jeżeli zatem kura nie dostanie do tworzenia się jaj potrzebnego białka, znajdu-

S z w i n d e l m a n n .

Wisoko albo też nisko, ja wielmożnemu panu powiadam że, te kamienicę można tanio kupić. Naprzykład: ja kupilem na subhaście gospodarstwo z karczmą za pięć set talarów. Dwieście dałem za karczmę, a trzy sta talarów moim dobrym kolegom, żeby mnie nie przesadzili, i odstąpili. Widzi wielmożny pan że tylko potrzeba mieć głowę na karku, to można tanio kupić.

M a l i n o w s k i .

To jest oszukaństwo, tam się z młodu nie trudniłem więc też i na starość oszukaństwem się nie splamię.

S z w i n d e l m a n n .

Przepraszam wielmożnego pana, przecież na to jest subhasta.

M a l i n o w s k i .

Naturalnie, że ma kupić, kto da więcej. Ale nie kupców przepłacać coby się cofnęli, a potem za co, za to. To wielka krzywda właściciela.

J ó z e f a .

Bracie! nie kupuj domu, czytałam w „Opiekunie Katolickim“ że się zanoszą na wojnę. Nieprzyjaciół przyjdzie i potrząska domostwo, mielibyśmy tylko kupić gruzów.

S z w i n d e l m a n n .

Widzi wielmożna paniénka, jak ma krótki rozum, czy mlyna nie potrafią rozbić?

J ó z e f a .

A widzi pan, jakieś głupstwo wypalił. Chociaż młyn rozbiją, to nam zostaną łąki, pola, las, które więcej warte jak trzy razy nasza hypotyka.

S z w i n d e l m a n n .

Na co wspominać o wojna, kiedy go nima. Ja chcę tylko pomódz biednemu młynarzowi. A więc ostatnie słowo esiem tysięcy pięć set marek.

(Ciąg dalszy nastąpi).

jącego się we wszystkich gatunkach ziarna, jaj niesie nie może, a jeżeli niesie, to małe i niewielkiej ilości. Tymczasem kury dobrze żywione i pielęgnowane, niosą jaja duże, ciężkie, w znacznej ilości i to w krótszym czasie, przez co oszczędzamy wiele karmy. Okoliczność tę wyjaśni przykład następujący:

Jeżeli kura przy lichem żywieniu niesie 80 do 100 jaj rocznie, to musimy kurę tę 6 lub 7 lat żywić, nim liczbę powyższą jaj otrzymamy. Karmiąc zaś należyte, otrzymujemy 130 do 160 rocznie, czyli liczbę jaj wyżej podaną otrzymujemy w 3 lub 4 latach, oszczędzając tym sposobem karmy za lat 2 lub 3 co najmniej kosztuje 5 do 6 M. na sztuce. Nadto mamy z takiej kury lepsze i kosztowniejsze mięso niż z kury źle żywionej, które będzie twarde, niesmaczne i tykowane.

Przypatrując się kurze na wolnym powietrzu żyjącej, widzimy, jak ona zbiera piasek, małe kamyczki i tym podobne rzeczy, które do trawienia są potrzebne. Kura bowiem nie ma zębów, nie gryzie więc pokarmu, ale wprost połyka.

I*rzegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. W parlamencie pierwsze rozprawy o septenacie. Minister Bronsorst namawia do jednomyślności; popiera go liberał Bennigsen. Windthorst nie chciał zabierać głosu, ale gdy mówił Bennigsen i on musi. Nie potrzeba komisji; mybyśmy już dziś krótko nasze stanowisko określili, ale wybory nie skończone, więc nie mówimy nic, aż przy drugim czytaniu. Więcej mówić nie będę, jeżeli nie będę zaczepionym. Helldorf twierdzi, że większość narodu niemieckiego chce większego stałego wojska, ale są partyzanci, którzy nie stoją na patryotycznym gruncie, tylko prowadzą politykę internacjonalną i protestują przeciwko należeniu do Cesarstwa niemieckiego. Trzeba nam uchwalić, co rząd chce, wielką większością. Richter odpowiada, że wypadek wyborów nie zmienił zapatrywania wolnomyślnych. Jesteśmy za Stauffenbergiem, ale tylko na trzy lata. Nie septenat, tylko mobilizacja rozstrzyga o sile naszej armii. Rząd zaś przyjmując nasze propozycje, byłby miał niezmierną większość. Jestem też za dwuletnią służbą, a w polemikę się nie wdaję.

Kurczę Napoleona I-go.

Napoleon miał zwyczaj sypiać na małej sofie, a Mameluk, Rustan, leżący na materacu przeddrzwiami pokoju, pilnował go nieodstępnie. — Zdarzało się czasami, iż gdy cesarz zasnawszy, na lewy bok się przewrócił, miewał sny niespokojne; wtedy rzucił się i gadał przez sen. Czuwający Rustan skoro to postyszał, wszedł natychmiast do pokoju, objął go silnie w swe ramiona i bez wszelkiego względu obrócił na prawą stronę, a cesarz potem spał znów spokojnie. Gdy się zaś obudził, co się zwykle zdarzało około drugiej godziny z rana, w tedy Rustan przynosił mu kurczę na zimno, pięknie upieczone, z którego Napoleon zjadł zwykle udo, albo skrzydełko, a czasem i oboje. Pewnego razu zasnął Napoleon cokolwiek później niż zazwyczaj, a położywszy się na prawą stronę, miał sen bardzo spokojny. Minęła druga godzina z rana, w którymto czasie zwykle jadł śniadanie; minęła i trzecia; Napoleon spał ciągle, a Rustan czuwający do późnej nocy, dostawszy apetytu, postanowił sam spożyć to piękne kurczę, które podług jego mniemania już było niepotrzebne. Zaczął więc z początku kosztować, aż nareszcie tak mu zasmakowało, że mało co zostawił; poczem wychylił szklankę wina, nadstawił uszu ażali go cesarz niepotrzebuje w pobocznym pokoju; ale ponieważ tenże zawsze jeszcze spał tego, rozciągnął się więc na materacu i zasnął bardzo smacznie.

Aż oto około ranka nim jeszcze zaświtało, budzi się cesarz; chce mu się jeść wola więc po cichu na Rustana; ale ten się nieodzywa; wola kilkakrotnie, lecz wszystko nadaremnie. Nareszcie z niecierpliwością, wyskakuje z pościeli i mówi sam do siebie: zobaczymy też, ażali ten wierny sługa tak jest czujnym, jak się przechwala. Usłyszawszy więc chrapiącego Mameluka, podniósł nogę i chciał go przekroczyć. Ale wtem budzi się Rustan, i nieszukając broni, chwytając po ciemku Napoleona za gardło, i dusząc go

Kardorf chwali wybory, zaczepia finansowy wykład Richtera. My musimy mieć tyle pieniędzy ile potrzeba, tak jak i w roku 1813 musimy mieć tyle, aby ratować ojczyznę.

Singer, socjalista, oświadcza: my i dziś będziemy przeciwko wnioskowi rządowemu. Rząd oświadcza, że położenie się nie zmieniło. Ja też mówię, że lud za słaby jest, aby te ciężary znosić. Większość robotników tak jak i my nie chce dać ani jednego grosza więcej jak daje. Przy wyborach było bardzo wiele nadużyć, należałoby dwie trzecie wyborów skasować. Ponieważ nikt nie wniósł o przekazanie do komisji, więc we wtorek dn. 8 bm. drugie czytanie.

— Podczas pierwszych obrad w komisji izby panów nad nowym projektem kościelno-politycznym biskup fuldajski Kopp zaproponował liczkę poprawki, ponieważ projekt zaproponowany taki, jakim jest, żadną miarą zadowolić nie może słusznych wymagań katolików pruskich.

Z pomiędzy poprawek tych najważniejsze są te, które dotyczą seminariów duchownych i prawa, jakie zastrzegła sobie pruska władza państwowa, protestowania w pewnych razach przeciwko zamierzonej nominacji proboszczy i innych duchownych przez władzę biskupa.

Co do seminariów duchownych, poprawka wniesiona przez biskupa fuldajskiego, żąda, aby wszystkim biskupom bez wyjątku wolno było zakładać i utrzymywać takie seminaria i ażeby nauki, udzielane tam przyszłym księżom, uważane były na równi z wykładami uniwersyteckimi.

W sprawie protestu państwowego przy zamierzonych nominacjach księży na urzędy duchowne, biskup fuldajski wniósł o to, aby na przypadek, gdyby w danym razie zgoda władzy państwowej z kościelną okazała się niemożliwą, mimo to, duchowny wprowadzony być mógł na urząd, przez biskupa sobie powierzony.

Gdyby te poprawki zostały przyjęte, doczekalibyśmy się niezadługo otwarcia duchownego seminarium w Poznaniu, co jak wiadomo, wedle ostatniego prawa kościelno-politycznego zależnem jest od wyraźnego upoważnienia króla pruskiego.

Ale niestety! wszystkie wnioski biskupa fuldajskiego komisja pruskiej izby panów odrzuciła.

Biskup Kopp zapewne nie poprzestanie na tem i wnioski swe powtórzy, gdy ów projekt w pełnej izbie panów przyjdzie pod obrady, ale stosownie do dotychczasowego doświadczenia w tym

wola: „Ha zdrajco! mam cię!“ Cesarz zaledwie mógł odetchnąć; nareszcie zebrałszy swoje siły, chciał go od siebie odtrącić, ale upadł wtył i pociągnął za sobą Rustana. Tym sposobem otworzył się drzwi i Mameluk przy świetle lampy poznał cesarza.

Można sobie wystawić jego przestrasz i podziwienie; gdyż aż lzy potoczyły się po jego twarzy.

„Uspokój się,“ rzekł cesarz, „wypełniłeś swoją powinność, ale za mocno bierzesz za gardło. Przebaczam ci, nie bądź więc dzieckiem, i nie płacz. Najlepszym dowodem żeś żadnej szkody nie ponosi, jest to iż mam apetyt.“

Teraz tem więcej przestraszył się Rustan z innego powodu.

„Jako Wasza cesarska Mość chciałbyś o tej godzinie?...“

— „Głód nie ma wyznaczonej godziny, przynieś mi kurczę.“

„Najjaśniejszy panie kurczę...“

— „Zapewne nieprzygotowane?“

„Oj! przygotowane, Najjaśniejszy panie; ale to nieszczęsne kurczę...“

„Pewność je także z przestraszu w twoje pięści schwycał?“

Niestety Najjaśniejszy panie..., widząc, że godzina minęła i patrząc na kurczę...“

— „Zjadłeś je, nieprawdaż?“

„Niestety, tak jest, Najjaśniejszy panie.“

— „No, kiedy tak, więc mnie należy mówić: niestety! Czy zjadłeś całe?“ Pokaż no, co jeszcze z kurczęcia pozostało.“

Rustan poszedł po reszki i układał wszystko, aby nadać pozór całemu kurczęciu; Napoleon zaś usiadłszy przy stole, czekał z niecierpliwością. Drżącą ręką postawił Mameluk swe misterne dzieło przed nim, a Napoleon policzwszy pozostałe kawałki, zdawał się być zadziwiony kunsztem, jakim te ruiny w tak piękny porządek ułożone zostały. Zjadł więc resztki i nie gniewał się na Rustana.

względnie ani myśleć nie można o tem, że izba je przyjmie. Tak tedy pokazuje się najwidoczniej, że do tak bardzo upragnionej zgody między państwem a kościołem katolickim w Prusach, jest jeszcze bardzo daleko.

BELGJA.

W Mons, zapaliły się gazy i zadusiło się 144 ludzi w kopalni Quaregnon. Dotychczas 50 trupów wydobyto. Król Belgijski kazał rozdzielić 10 tysięcy franków między rodziny niešťczęśliwych.

AUSTRYA.

Przed węgierską deputacją Kalnoky mówił, że wprawdzie wojna nie stoi tuż wprost przed Austryją, ale że może przyjść tak nagle i niespodziewanie, iż rząd nie może wziąć na siebie odpowiedzialności za możebne niedostateczne przygotowanie. Apponyi prosił o 24 godzin namysłu i narady. Wieczorem też jednomyślnie przyznano 52 i pół miliona.

Po wielu miejscach Węgier pochwymano paczki, która fałszując treść deklarowaną zawierały w sobie papierowe pieniądze rosyjskie. Rząd te pieniądze skonfiskował i wytoczył śledztwo; nie wiadomo, kto je wysłał.

FRANCYA.

W jednej kopalni w okolicy St. Etienne zginęło 70 ludzi od zepsutego powietrza.

ROSYA.

Petersburg. Moskale chcą zaprowadzić monopol tabaczný.

BULGARYA.

Zofia, 7go. Wedle urzędowego raportu rozstrzelano w Buszuczuku 9 oficerów. W ich liczbie są: Panow i Uzunow.

WŁOCHY.

Wspominany niejednokrotnie projekt rządu włoskiego, mający uregulować stosunek tegoż rządu do Stolicy św. i do Kościoła katolickiego, zawiera według „Moniteura de Rome“ następujące postanowienia:

1) Zniesienie wszystkich instytucji wyznaniowych, jako to: probostw, kanonikatów, biskupich funduszów dodatkowych, opactw, seminariów, bractw i t. p., a ustanowienie dycezalnych i parochialnych funduszów, z którychby wprost pokrywano płace Biskupów i proboszczów. 2) Nadzór bezpośredni majątku kościelnego przez król. rząd, prokuraturę, a w razie sporów kompetencya sądów wyższych rządowych. 3) Powołanie centralnego wydziału do zarządu majątków wyznaniowych a zniesienie dotychczasowej administracji dochodów. 4) Rozdawanie posad przysługujących kongregacyom dycezalnym i parochialnym. 5) Wszystkie dobra kościelne przemienia się na rentę państwową. 6) Biskupi i proboszczowie muszą się prawnie zobowiązać do postuszeństwa kongregacyom wyżej wymienionym. 7) „Placet“ i „Exequatur“ znosi się, a prawo patronatu zmienia się stósownie do wymagań dzisiejszych. 8) Wszystko, co stanowi majątek i dochód Kościoła, poddaje się prawom i zwierzchnictwu państwa.

— † Były generał Jezuitów O. Piotr Jan Beckx, umarł 4 b. m. mając lat 89.

— Zaledwo nastąpiła łagodniejsza pora roku we Włoszech i na wyspie Sycylii, a już telegram donosi z Catanii, że tam na nowo pojawiła się cholera, i z 15 osób jakie na tę chorobę zapadły, umarło dziewięć.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. Robotnik T. M., gdy został przez gospodarza na ulicę z mieszkania wytransportowany, ze złości zapalił swe rzeczy, w wskutek czego był też aresztowany.

□ Lipiny. I ta, w Dawidahućie mamy jeden wypadek szkaradnej choroby „Geniickstarre.“

× Królewska Huta. W tym roku w lipcu, przypada 25 letnia rocznica istnienia straży tućjszej ogniowej.

× Racibórz. Niebawem rozpoczęta zostanie budowa wieży przy kościele parafialnym. Zwózkę drzewa potrzebnego na rusztowanie już rozpoczęto.

— Opole. Wdowa po zmarłym dyrektorze Raymanie, zapisała tućjszemu kościołowi katolickiemu, na potrzeby kościelne, 8455 m. 85 fen.

† Gniezno. Biskup sufragan ks. Cybichowski umarł tu 6 marca r. b. po długich i ciężkich cierpieniach.

Cześć Jego pamięci!

Szczecin. Kra spłynęła, wysyłka towarów się rozpoczęła w górę Odry i na morze. Ruch dotąd słaby. Ceny się trzymają.

Olsztyn. Na Warmii z rozporządzenia władzy duchownej znowu jak dawniej będą kazania polskie. Przemowa w niemieckim języku ma być po Mszy św. tylko w niedzielę po pierwszym każdego miesiąca.

Nyssa. Reskryptem naczelnego prezydym wielki kościół świętego Krzyża, katolikom ongi zabrany, znowu oddanym został. Starokatolikom zaś, którzy kościół ten przez lat kilkanaście do użytku mieli, oddano mniejszy kościół po Dominikanach.

Królewiec. W sobotę otwarto tu żegluga.

Essen. W fabryce Kruppa nadzwyczaj wielki ruch. Stawiają nawet nowe budynki, aby tylko podotać przelicznym zamówieniom rządu niemieckiego. Zamówienia te są na krótki termin, dla tego nie mogą Krupp podotać zwyczajnymi siłami i zwyczajnymi budynkami. Więc stawia nowe.

W Gronau pod Monasterem, 37 lat licząca małżonka jednego z tamtejszych robotników fabrycznych, powiła niedawno w 18tym roku małżeńskiego pożycia 16te dziecko.

W Jelizabetgardzie w Rosyi, popełniono straszne morderstwo na żonie pewnego właściciela dóbr i jego ośmiu dzieciach. Złoczyńcy zabrawszy 80,000 rubli uszli do Odessy, gdzie ich wysledzono i ujęto. Sprawcami tej zbrodni mają być nihilisci, którzy byli w obowiązkach u powyżej wspomnianego dziedzica.

W Westfalii w Brinicke hrabia ksiądz Korff Schmierring Korrenbrock 53 roku życia nagle przy mszy św. umarł, tknięty paraliżem. Pochodził on z starożytnej rodziny szlacheckiej, i był dawniej oficerem.

ZARTY.

** Przy jednej kompanii służył żołnierz, który nigdy nie najadł się do sytości. Dowiedziawszy się o tem kapitan, zawołał onego żołnierza i zapytał, czyby zjadł na jeden raz funt kielbasy? „Tak! panie kapitanie,“ odpowiedział żołnierz. Rozkazał więc kapitan przynieść funt kielbasy, cały chleb i pół kwarty wódki. Niedługo trwało, już było w żołądku żołnierza. Teraz zapytał kapitan czy ma dosyć. „Jeszczeby się tam co zjadło,“ odpowiedział żołnierz. Kapitan opowiadając owe zdarzenie oficerom, którzy nie chcieli temu wierzyć, żeby człowiek mógł tyle pomieścić, w żołądku. „A kiedy mi nie wierzycie rzeczom kapitan, pójdźcie ze mną o zakład, że on potrafi zjeść na raz cielę. Oficerowie zaraz przystali i kupili cielę za 10 marek i rozkazali go potrajać i w rozmaity sposób przysposobić. Gdy to wszystko było gotowe, zawołał kapitan mniemanego żołnierza i rzekł mu: „Słyszałem, że masz głód, dla tego kupilem ci cielę, które musisz dziś na obiad spożyć. Zaraz przyniesiono mu ze zupą owe cielę. Żołnierz smacznie zjadał, przy ostatnim talerzu obejrzał się i mówił do kapitana: „Panie kapitanie! gdy jeszcze zjem ze dwa talerze zupy, nie będę potem wstanie zjeść mięsa z tego cielęcia“ — myśląc, że mu dopiero zupę z cielęciami podawają, a potem dopiero cielę.

** Pewien nauczyciel, wykladał dzieciom w szkole, do których klas które zwierzęta należą, mówiąc: „Na przykład koń należy do zwierząt ssących, kruk do ptaków, a do czego należy śledź?“ Wszystkie dzieci milczą; w tem podnosi mały chłopczyk palec do góry. Nauczyciel mówi do niego: „Wicus! zawstyż wszystkich i powiedz do czego należy śledź?“ „Do kartofli,“ odpowiedział chłopczyk trumfując.

** Sędzia do wieśniaka poszkodowanego: „Wasz to koźuch?“ Wieśniak: „A jużćie, panie sędzio.“ Sędzia: „To dajcie na to dowody.“ Wieśniak: „Co? mam go dać do wody? aadyby mi moja za to głupstwo wszystkie zęby wytłukła!“

(Nadesłano.)

Sila przyzwyczajenia jest u człowieka nadzwyczaj wielka, a dla tego też bardzo trudna do przełamania. Pomimo tego, radzimy każdemu, który cierpi na zatwardzenie, hymoroidy itp. a używa za środki otwierające: rabarbaru, gorzkiej soli, Salzburskich kropli itp. aby także zażył na próbę znanych pigulek szwajcarskich aptekarza R. Brandta, a przekona się niezawodnie po wybornym skutku, że pigułki szwajcarskie są najlepsze z tych środków rozwalniających (do dostania w aptekach pudełko po 1 m.) mające na pudełkach biały krzyż w czerwonym polu i podpis R. Brandt; wszystkie zaś inaczej pakowane, nie przyjmować.

Kurs pieniężny.

Za Rubla płacą - - - - 1 M. 79 1/2 fen.
Za Guldenu - - - - 1 „ 59 1/2 „

Papiery rosyjskie, listy zastawne, pożyczka krajowa, jak i ruble, spadły do dawnego nieznanego poziomu. Przypominamy sobie, jak rubel niegdyś stał na 173, dziś już niedaleko, bo stoją na 179.

Powód tego spadku leży w dwóch mianowicie rzeczach; raz w zamachu, który Moskwa znowu wykonała na Bułgarię, a który się nie udał, a następnie w tym, że Moskwa grozi Europie zamknięciem bramy dla europejskiego żelaza. Jeżeli Moskwa nie chce plodów naszych mówi Zachód, to my też papierów Moskwy nie chcemy.

Niemiecki likier
„BENEDICTINE“
z destylarni fabrykanta
Friedrich Joha
założona w 1842 r.
Waldenburg w Ślązku.
Wpływający na zdrowie likier, z najdelikatniejszych ziół.

Trzeba na to zważać, aby na każdej flasce była marka ochronna i czterokąciasta etykieta z podobieństwem fabrykanta. — Ten wyborny likier niemiecki „Benedictine“ z najsłabszych, a wpływających na zdrowie całego organizmu, wzmacniając i jego czynności leko drażnią. Ziola i rośliny zestawione są tak jak przy każdej flasce załączone świadectwa wykazują — ludzi fachowych i przysięgłych sąd. chemików, pp. dr. C. Bischoff, dr. Hans Br. ckebusch w Berlinie podszukane i potwierdzone, że tenże likier w jego zestawieniu prawie odpowiada likierowi „Benedictiner“ i wyrównywa całkiem tym samym skutkiem. Tenże wyborny niemiecki likier „Benedictine“ jest jedynie do dostania w niżej podanych składach: 1/2 litr. flaszka 4,50 M., 1/2 l. 2,25 i 1/4 litr. 1,25 M. — W Bytomiu ma Gustaw Cohn.

Franko! Franko! Franko!
Najnowsze wzory! Najnowsze wzory! Najnowsze wzory

Na żądanie wysyłamy franko **najnowsze wzory i próbki** na sezon bieżący w największym o ile możności wyborze znajdujących się w naszym składzie w zapisie materyi do ubiorów męzkich, jako to paletotów jesiennych i zimowych, płaszczu na deszcz, sukien nieprzemakalnych, materyi podwojnych itd. i dostarczamy takowych po cenach oryginalnych, fabrycznych, pod gwarancją odpowiadającego próbkom towaru, skoro i franko — w największej jak w najmniejszej ilości — także w strony najodleglejsze

Mamy w zapasie n. p.

- materye do pięknej jupy, stósownej na każdą porę roku, poczynszy już od 3,50 marek;
- materye do całego modnego i kompletnego ubioru letniego lub jesiennego z Bukskinu od 6 M.
- materye na kompletny, piękny paletot letni lub jesienny od 6 marek;
- materye na spodnie z Bukskinu od 3 marek;
- materye na płaszcz nieprzemakalny lub płaszcz cesarski od 7,50 marek;
- materye na elegancki surdut od 6 marek poczynszy,
- materye na damski płaszcz od deszczu od 4 Marek,

aż do gatunków jak najeleganciejszych przy stosunkowo równieź taniach cenach. Osoby, które nie potrzebują mieć żadnych względów na to, gdzie zakupna swe uskuteczniają, nabędą bez zaprzeczenia nam korzystnie na wystawie sukien w Augsburgu. Przytem zwracamy uwagę na to, że każdemu nabywcy nastęrcza się tu sposobność swobodnego wyboru swych potrzeb w składzie kolosalnym, wyposażonym wszelkimi możliwymi rodzajami sukien, bez narażania się na różne wpływy sprzedającego. Mamy także sukna dla strażaków, sukna szare, leśnicze, sukna do obijania bilardów i pokrywania krzesel, sukna na ubiory, podwojne materye wulkanizowane, wodotrwałe pod gwarancją, oraz i sukna damskie we wszelkich kolorach.

Zasadą naszą jest od dawien dawna prowadzenie dobrych materyi, usługa stósowna do próbek przy nadzwyczaj taniach cenach. Przywiązanie naszych wieloletnich odbiorców jest najwymowniejszym dowodem że nam wiele za tem należy, ażeby podtrzymać te zasady.

Oplaci się więc zamówienia kartą pocztową, ażeby przekonać się, iż w rzeczy samej dostarczać możemy wszystkie tego, co tu przyrzekamy.

Krawcom męzkim, którzy materye nasze sprzedają osobom prywatnym, chętnie służyliśmy naszymi próbkami zaopatrzonemi w odnośne numera.

Tuchausstellung
Wystawa sukna w Augsburgu (Wimpfheimer) & Cie. Augsburg.

Całkowita wyprzedaż! L. BERNSTEIN Bytom, ul. dworca kolei żelaznej (Bahnhofstr.) poleca swój wielki skład pięknych i dobrze leżących ubiorów dla chłopców, już od 9 młk. w skutek przeprowadzenia się, zmuszony wyprzedać. **Całkowita wyprzedaż!**

Deski, blochy, balki,
jako też inne gatunki drzewa do budowy
potrzebne i stósowne, również
trociny i drzewo na opał
poleca po najtańszych cenach
GOLDSTEIN'A pila parowa
w BYTOMIU, (Beuthen O./S.)

(Nadesłano).

Tak liczne wyleczenia, które osiągnęła moja familia przez Ringelhardta-Glöcknera ciągnący i gojący plaster*) zobowiązuje mnie wszystkim podobnie cierpiącym, aby go *bardzo polecić*. Ja sam miałem na prawej ręce najprzód znak czerwony, z którego został w krótkim czasie z wielkim bólem wrzód, a który tenże plaster *wnet wygoił*. Dla moich *bolących nóg* stał się ten plaster i niezbędnym. Moim dzieciom także wyświadczył ów plaster wielkie usługi, a przedewszystkiem moją córeczką 3 lata mającą, dostała po całym ciele wyrzuty (skrofuliczne) które bez czego innego gruntownie tymże plastrzem wyleczoną została. Niechże więc plaster Ringelhardta-Glöcknera w każdej famili używany będzie. Lipsk, Neukirchhof 24 H. III. dn. 22-go sierpnia 1885.
Bernhardt Gasper.

*) Środek ten leczniczy opatrzony jest tą oto marką ochronną.
Pudełko kosztuje 25 do 50 fen. wraz ze sposobem użycia w obydwóch aptekach w Bytomiu, jako też w aptece w Krolewskiej Hucie, Lipinach, Biskupicach, Gliwicach, Katowicach, Mysłowicach, Wirku, Tarnowicach, Toście, Orzeszu, Rybniku, Pszczynie, Mikołowie, Raciborzu, Katscher, Bauerwice, Leobszycach, Nowemieście G.-Śl., Ziegenhals, Nysie, Krapkowicach, Opolu i Lublinicach. Świadectwa leżą do przejrzania.
NB. Marka ochronna strzeże od naśladowania plastra.

**HAMBURGSKO-AMERYKAŃSKIE
TOWARZYSTWO AKCYJNE ŻEGLUGI PAROWEJ.**

Bezpośrednia komunikacja pocztowa pomiędzy Hamburgiem a Nowym Yorkiem w każdą środę i niedzielę,
pomiędzy Havrem a Nowym Yorkiem w każdy wtorek,
pomiędzy Szczecinem a Nowym Yorkiem co 2 tygodnie,
pomiędzy Hamburgiem a Indiami Zach. 3 razy miesięcznie,
pomiędzy Hamburgiem a Meksykiem raz w miesiąc.
Parowce pocztowe tego Towarzystwa podają bardzo dobrą sposobność do podróżowania w kajutach i w środkowych przedziałach; utrzymanie w czasie podróży jest znakomite.
Blizszych wiadomości udzieli A. Piskorski w Wielk. Strzelcach (Gr. Strehlitz).

Polecam Szanownej Publiczności łaskawym względem moją
FABRYKĘ CYGAR
obfitującą w wyborny towar — Kto bowiem komuś zrobić zamysła prezent z dobrych a tanich cygar, niech przybędzie, a przekona się o prawdziwie.
Przy tej sposobności zwracam uwagę Państwu Obywatelskiemu na moje tanie, a znakomite cygara.
Józef Fielauf, fabryka cygar
w Bytomiu (Beuthen O./S.) ul. Kolei żelaznej 7.

Baugewerk-, Maschinen- und Mühlenbau-Schule
Neustadt in Mecklenburg. Auskunft durch den Director Jentzen.

Polecam:
najlepszy twardy cukier bez papieru wazonny funt - - - 0,28 Mł
najpiękniejszą białą farynę 0,26 „
Domingo. kawę paloną - 1,10 „
Jawa kawę - - - - 1,20 „
Perl kawę - - - - 1,20 „
Cygory żółta, zieloną i czerwoną ciężką paczkę 0,15 „
Mydło, dobrze suche, wazone - - - - 0,30 „
mydło II. gat. - - - - 0,25 „
najlepsza soda - - - - 0,6 „
najlep. krochmal ryż - - 0,25 „
Presówkę - - - - 1, — „
dobre cygara po różn. cenach,
petyoli amerykański - - 0,14 „
Rzetelna waga, dobry towar, oraz skora usługa. Proszę o łaskawe względy.

Henryk Krist
w Bytomiu, G. Ś. (Beuthen O./S.)
naprzeciw starego katolickiego kościoła farnego.

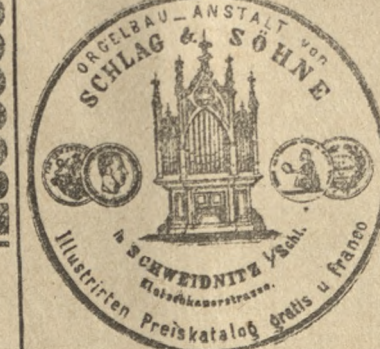
Pół stodoły
ma do najęcia
M. Rogulla
na Rozbarku.

Skład trumien,
od największych do najmniejszych mam zawsze ta i o na składzie.
Przy tej sposobności polecam Szanownej Publiczności mój warsztat stolarski przy b. dowlach tp. Skora i rzetelna usługa.
Robert Hensel,
w Bytomiu, ulica Kościelna 3.

Uczniowie,
znajdą stancję i stół, czyli dobrą pensją przy rodzicielskiej pieczy i pielęgnacji, za tanie ceny. Gdzie? dowiedzieć się można w ekspedycji „Opiekuna Katolickiego“
Bytom. Ul. Dyngos Nr. 27.

!Na post!
Polecam po najtańszych cenach Emmentalski ser szwajcarski, Monachijski ser śmietankowy i różne gatunki serów domowych. Żywe i świeże ryby.
Wszelkie gatunki ryb wędzonych i marynowanych,
jak i najrozmaitsze owoce i delikatesy!

Max Bulski.
Bytom ul. Gliwicka N. 12

Krople żołądkowe,
środek znakomicie działający na wszelkiego rodzaju choroby żołądka.

Nie zrównany przy braku apetytu, słabości żołądka, cuchącym oddechu, wzdęciach, kwaśnych odbijaniach, kolkach, katarach żołądkowych, zgagach, tworzeniu się piasku moczowego i kamyczkach w pęcherzu, przy zbytecznej produkcyi flegmy, żółtaczce, obmierzłości i womitach, przy pochodzących z żołądka bólach głowy, kurczach żołądkowych, twardych brzuchach lub zatwardzeniach, przeciążeniu żołądka potrawami i napojami, przy robakach, cierpieniach śledziony, wątroby i hemoroidach. Cena flakoniku wraz z przepisem 70 fenygów. Składy we wszystkich znaczniejszych aptekach. Główny skład u aptekarza

Carl Brady
w Kromerzu (Kremsier) na Morawie w Austrii.
Prawdziwe do nabycia w Bytomiu u aptekarza Schweizer w aptece pod Aniołem, w Szarleju w aptece, w Tarnoskich-Górach w aptece Aesculap, w Łabętach u aptekarza Jul. Hahn.

DRUKARNIA
„Opiekuna Katolickiego“
W BYTOMIU
Beuthen O/S. Ulica Dyngos Nr. 27. Beuthen O/S.
PZYJMUJE DO ROBOTY:
DZIEŁA, BROSZURY
w polskim, niemieckim i francuskim języku,
tabele, cyrkularze,
memoranda, rachunki, bilety wizytowe,
adresy i t. p.,
które wykonywa elegancko i o cenach przystępnych.

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy polecamy nasz wielki skład gotowych ubiorów dla mężczyzn i chłopców różnego gatunku po przystępnych cenach. — Zamówienia według miary wykonywają się jak najakuratniej w naszej własnej pracowni w domu, tanio. Prosząc o uwzględnienie, przyrzekamy rzetelną usługę
Bracia Kober w Bytomiu, (Beuthen O./S.)
Rynek Nr. 4. dom po stronie ratusza.

Franc. Letzel
w Bytomiu, Ul. dyngos przy Bulewarze Nr. 32.
poleca, żelazo walcowane, żelazne szyny do budowy i na koła, żelazne garnce i piece, jak i wszelkie sprzęty i naczynia blaszane dla kuchni oraz gospodarstwa, w najlepszych gatunkach i po najtańszych cenach.
Franc. Letzel Bytom, przy Bulewarze.

Wielki skład
TRUMIEN
od największych do najmniejszych i od najmniejszych do największych, ma zawsze na składzie **Józef Róter.**
Mistrz stolarski w Lipinach.
Skora i rzetelna usługa.
Pierwszy stolarz przy farze.